

GAZETA HÂRTIBACIULUI

PUBLICAȚIE LUNARĂ A ASOCIAȚIEI „VALEA HÂRTIBACIULUI” ÎN COLABORARE CU PRIMĂRIA ORAȘULUI AGNITA

„Și care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă” Marcu, 10.44

NUMĂRUL 96, MAI 2014

APARE LA AGNITA - PREȚ: 1 LEU

Din SUMAR

Prietenii naturii câștigă

Pagina 2

În pași de dans prin Europa

Pagina 3

Sibiul și electrificarea României (II)

Pagina 4

ORTODOXIA PE VALEA HÂRTIBACIULUI

Paginile 5-6

Folclor cules de Mircea Drăgan- Noiștețeanu

Pagina 7

Balul Majoratului distracția dinaintea BAC-ului

Pagina 8

CENTENAR TIBERIU ALEXANDRU

LA ILIMBAV

Era într-o zi de miercuri, zi de lucru fără cruce roșie în calendar și totuși clopotele bisericii din satul Ilimbav, comuna Marpod, au bătut a sărbătoare și un alai de săteni, îmbrăcați în haine de duminică urmau un sobor de trei preoți într-o procesiune solemnă, cu steaguri.

Alaiul solemn s-a oprit în fața Căminului Cultural unde a fost întâmpinat de primarul comunei, Sebastian Teodor Dotcoș, de alți locuitori ai comunei și de invitați de la Sibiu. Aici s-au adunat sătenii din Ilimbav și invitații lor pentru a-l comemora pe Tiberiu Alexandru de la a cărui naștere s-au împlinit în 14 mai 100 de ani.

Din inițiativa primarului Sebastian Dotcoș și a lui Gheorghe Cătană, un

pătimăș îndrăgostit de plaiurile natale, pe Căminul Cultural s-a așezat o placă comemorativă realizată de sculptorul Ioan Cădea.

În pag. 2 un articol preluat din ziarul Tribuna.

Sarmale hârtibăcene pentru turiștii din Singapore

Pentru prima dată pe meleagurile țării noastre, peste 50 de turiști singaporezi s-au delectat cu bucate tradiționale și au deprins din tainele meșteșugurilor populare de pe Valea Hârtibaciului.

Popasul făcut la Alțâna, face parte dintr-un tur pe care turiștii asiatici l-au făcut la începutul lunii mai în Transilvania. Programul pregătit de organizatori în comuna de pe malul Hârtibaciului a inclus concert de orgă în Biserica Evanghelică, vizitarea satului, momentul Lolelor

din Agnita. Deasemenea, după ce au vizitat Muzeul Interetnic al Văii Hârtibaciului, turiști i-au urmărit cu mare interes la lucru pe doi meșteșugari din Fofledea și Alțâna care confecționau coșuri de nuiile și măturoaie, respectiv pieptare populare.

Oaspeții s-au delectat totodată cu produse bio oferite de producători din Sărata și Alma Vii.

„Este un eveniment gen Transilvanian Brunch care se desfășoară în mod normal în ultima sâmbătă a fiecărei luni, dar acesta a fost unul spontan, organizat special pentru un grup de turiști din Singapore în număr de 55 de persoane care au un tur România-Transilvania mai lung. Noi le-am organizat ziua a doua”, a declarat pentru Gazeta Hârtibaciului, Ștefan Vaida, ghid turistic și restaurator, originar din Alțâna.

Unul dintre momentele cele mai atractive pentru singaporezi a fost pregătirea sarmalelor. Turiștii au surprins întreg procesul culinar pe camerele de luat vederi sperând astfel că vor putea simți gustul Văii hârtibaciului și după reîntoarcerea acasă.

„A fost foarte frumos. Tot ce am văzut și am gustat a fost unic pentru noi. Mâncarea este foarte diferită față de ceea ce avem noi acasă, iar oamenii sunt foarte prietenoși și ospitalieri. E prima oară când suntem în România și suntem foarte încântați”, a spus unul dintre turiști.

B. Albu

ZIUA UNIVERSALĂ A IEI

Proiectul Ziua Universală a Iei a început din suflet și este rodul contribuției tuturor oamenilor din aceasta comunitate.” – așa își începea echipa “La blouse roumaine”, anul trecut, discursul de mulțumire pentru răspunsul tuturor oamenilor care au ales să se implice direct sau indirect la îndeplinirea, realizarea ideii de promovare a bluzei tradiționale românești – IA. Această febră a cuprins întreaga planetă! Din toate colțurile lumii, românii au răspuns prezent!

Ia, realizată de Henri Matisse în urma prieteniei cu Theodor Pallady, ia promovată la baluri de Regina Maria, ia îmbrăcată de fetele de la Abba la concert, ia care a fost sursa de inspirație pentru Oscar de la Renta și Jean Paul Gaultier, această ie este simbolul nostru național!

Cu toate că m-am născut și am crescut la oraș, pentru mine ia înseamnă acasă, înseamnă povești cu Horia, Cloșca și Crișan, cu Pintea Haiducul, cu Avram Iancu și frumoase fete care se prind la joc pe Ciuleandra Mariei Tănase!

Bine-nțeles că m-a prins și pe mine aceasta febră, care a unit românii din toate colțurile lumii!

Anul trecut, împreună cu două colege, am hotărât, doar cu o lună înainte de eveniment, să ne alăturăm și noi, alături de copiii pe care-i educăm la Școala Gimnazială Roșia, județul Sibiu, minunii care ne face pe toți mai buni, minunii care se numește acasă, minunii care înseamnă Ia!

Pentru că Ziua Universală a Iei a coincis cu sărbătoarea sânzienelor și pentru că la Roșia sărbătoarea sânzienelor începe cu o zi mai repede, noi, am decis să reînviem sărbătoarea sânzienelor așa cum se

sărbătoarea odată în sat. Toți sătenii cu care am vorbit s-au alăturat cu bucurie acestei inițiative și s-au oferit să ajute : de la cel mai mic, care a ales să cânte împreună cu corul școlii în cadrul scurtului program artistic pe care l-am pregătit, până la cel mai în vârstă, care a binevoit să îmbrace cu mândrie, fără a sta pe gânduri costumul românesc cu cea mai frumoasă iie pe care o avea – trebuie să spun că fiecare femeie a satului are mai multe ii!

Anul acesta, comunitatea La blouse roumaine împreună cu Muzeul ASTRA Sibiu și Jurnalul Național, propun tuturor instituțiilor de învățământ din România și din diasporă să celebreze Ziua Universală a Iei și festivitățile de încheiere a anului școlar prin purtarea iilor, cămășilor și costumelor

tradiționale atât de către elevi, cât și de către cadrele didactice. Evenimentul se desfășoară în perioada 20.06.2014 – 24.06.2014.

Am stabilit un program pentru cele cinci zile ale evenimentului, program ce conține ateliere de lucru pe teme de arte plastice, programe artistice realizate de copii, dar și de către adulți și momente magice în cadrul cărora vor performa invitați din Sibiu și din țară.

Ne-ar face o deosebită plăcere să vă alăturați evenimentului.

Pentru detalii, vă rog să mă contactați la 0755 163 854.

Cu respect, Corina Popescu

PRIETENII NATURII CÂȘTIGĂ

În 2007 Podișul Hârtibaciului a fost declarat, prin hotărâre de guvern, Spațiu de Protecție Avifaunistică. A fost rezultatul acțiunilor desfășurate de un grup de tineri inimoși din Târgu Mureș, constituiți în Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus”.

În urma acestei hotărâri o suprafață de 237 515 km. p. a intrat în rețeaua ecologică de arii protejate Natura 2000. Natura 2000 este instrumentul principal al Uniunii Europene pentru protejarea și conservarea patrimoniului natural. Ca mărime,

SPA Podișul Hârtibaciului este a doua arie protejată din România, prima fiind Delta Dunării.

În cadrul proiectului „ Pentru natură și comunități locale – bazele unui management integrat Natura 2000 în zona Hârtibaciu – Târnava Mare – Olt” lansat de organizația WWF România, au fost inițiate mai multe acțiuni menite să conștientizeze locuitorii acestei zone de importanța protejării acestui SPA. Una din aceste acțiuni vizează implicarea tinerilor în protecția naturii, singurii care pot oferi certitudinea continuării unor activități menite să salveze

speciile aflate în pericol. În acest sens, printre alte acțiuni au fost organizate concursuri între elevii mai multor școli din spațiul zonei protejate.

Etapa finală a acestor concursuri, organizate de Grupul Milvus, a avut loc în Agnita, sâmbătă 24 mai la fostul cinematograful, înlocuitorul Casei de Cultură.

În această etapă au rămas cele mai bune 7 echipe și prestația lor a dovedit că sunt într-adevăr buni, că știu ce înseamnă Natura 2000, știu cum trebuie protejată natura și mai ales că sunt implicați și fac voluntariat pentru o natură curată.

Probele concursului au fost foarte variate și rezultatele au fost strânse departajarea făcându-se pe baza punctajului obținut la fiecare din cele cinci probe.

Cele șapte echipe finaliste au fost, trei din Agnita, două din Jibert, una din Mediaș și una din Chirpăr.

Locul I a fost câștigat pentru a patra oară de o echipă din Jibert, locul II de echipa din Mediaș și locul III de echipa „TED1” din Agnita, formată din Ioana Bianca Drăgan, Iulia Gavrilu și Ioan Bogdan Dobre.

Ne bucurăm și îi felicităm pe toți elevii de pe Valea Hârtibaciului implicați în acțiuni de protecție

a naturii, pe „Naturaliștii” Paula Horți, Dalia Emilia Ștefan și Marian Claudiu Horți, pe „Medicii naturii” Andra Ivan, Ioana Andreea Braicu și Valentin Emil, Țerbea și pe „Salvatorii mediului” din Chirpăr, Astrid Gabriel, Adela Săsăujan și Ionuț Pițigoi caa și pe dascălii care i-au îndrumat, Cornelia Ioana David în Agnita și Liana Feldeoiu cu Marinela Pârnu din Chirpăr.

Toți participanții la concurs vor beneficia, în afară de premiile primite, de o vacanță deosebită în tabăra de la Jibert. FELICITĂRI

I.B.

Un ceas în Ilimbav sau câteva zeci de povești neauzite

de Andra MARINESCU

E deja prânz, iar soarele a cam intrat în nori. Miercuri nu a fost o zi prea plăcută. Cu toate acestea, nu ne dăm înapoi și vrem să ne respectăm planul. Mergem la Ilimbav. Urcăm în mașină. Eu – personal – merg pentru prima dată în această localitate. După aproape jumătate de oră, ajungem. Prima mea tentație a fost să asemăn localitatea cu o alta din Mărginimea Sibiului. Dar nu. Mi-am dat seama că fiecare locușor din această parte este diferit. Este unic.

De cum intrăm în sat, „paște” liniștea. Oamenii nu prea sunt pe la colț de stradă, numai câțiva copii bat mingea pe șosea. „Sunt cu toții la cămin”, ne răspund ei. În centrul Ilimbavului, este Căminul Cultural. Aici sunt oamenii și inaugurează placa memorială în cinstea lui Tiberiu Alexandru. Când ajungem, evenimentul este deja început. Era trecut cu cinci minute de ora patru, iar ei au dovedit că fac casă bună cu punctualitatea. Cel care vorbea atunci despre

marele folclorist și muzicolog era primarul comunei Marpod, Sebastian Toader Dotcoș. „A fost o idee extraordinară crearea unei plăci comemorative și vreau ca pe acest nume să gândim mai multe investiții și mai multe proiecte de acum încolo. Un astfel de om reprezintă o marcă de prestigiu pentru noi, iar realizarea unei plăci de către noi este un gest firesc. Astfel, punem și mai mult în valoare satul nostru, Ilimbav”, a spus acesta. După cuvântul său, a urmat un moment de rugăciune. Oamenii, îmbrăcați în straie populare, au luat parte cu mic, cu mare, la cuvintele preotului și au îngânat și ei rugăciunile. Sufându-și în palme, în mâini cu umbrele sau salopete, niciunul nu s-a dat în lături de la momentul comemorativ. „E frig, maică. Dar în memoria lui, merită”, ne-a spus una dintre doamne. Ropote de aplauze au urmat după ce fașa a fost înlăturată de pe placă. „Ne vom aminti mereu de el!”, a spus preotul localității.

Tiberiu Alexandru, la o sută de ani de la naștere

Și au intrat cu toții în Căminul Cultural. Aici, oamenii l-au cunoscut mai bine pe cel care a fost și încă e în amintirea lor Tiberiu Alexandru. Profesorul Ilie Moise a prezentat o scurtă biografie a maestrului, urmându-i la cuvânt Anca Vasilescu, reprezentant al Bibliotecii Județene ASTRA, și artista Maria Lia Bologa. Cea din urmă recunoaște, cu emoție în glas, că l-a cunoscut pe cel pe care îl celebrează. „Am participat la preselecția organizată de TVR pentru a alege viitorii interpreți de folclor. Preselecția s-a ținut la sediul actualului Liceu de Muzică. Am fost selecționată și, după șase luni de zile, am fost chemată la București, unde am avut onoarea, în biroul doamnei Simona Patraulea, una dintre organizatoare, să îl întâlnesc pe domnul profesor Tiberiu Alexandru”, spune artista. Pe Tiberiu Alexandru nu toți îl cunosc foarte bine. Maestrul s-a născut la 14 mai 1914, în Ilimbav. A urmat studiile muzicale la Conservatorul din București, iar pe plan profesional a început prin a fi colaborator la „Arhiva de folclor a Societății Compozitorilor Români” din București. A fost distins în mai multe rânduri cu numeroase premii. Dintre acestea, amintim premiul „Ciprian Porumbescu” al Academiei Române, Premiul I la Festivalul Național „Cântarea României” și medalia comemorativă „Bela Bartok” din Budapesta. La finalul frumoaselor vorbe despre artist, sala a aplaudat. În spatele meu, trei doamne parcă nu își mai „potolesc” palmele. Îl admiră. Îmi atrag atenția. Și, abia peste câteva minute, le întreb câteva ceva despre Ilimbav.

Tezaur

Satul este unic în România. Este cunoscut prin coiful de Ilimbav, prin Biserica de Lemn din deal, al cărei altar datează încă din anul 1639, și prin personalitatea încă prezentă a lui Tiberiu Alexandru. La fiecare sărbătoare, femeile mai în vârstă ale satului își îmbracă hainele populare. „La sărbători numai. Adică și când se mai ivește ceva, cu cea mai mare plăcere. Avem costumul de la străbunicii

noștri, de o sută de ani. Cătrînțele sunt mai vechi, da. Dar poalele mai sunt și de numai trei ani așa”, ne destăinuie doamnele. Le cer numele și, cu emoție, spun: Maria Sopa, Maria Hordobeț și Victoria Ignat. Le întreb, apoi, despre tradițiile locului. „Tradiții... Foarte multe. Mai mergem la horă, jocuri populare”, răspund scurt. Dacă ar fi să dea zeci de ani în urmă, își amintesc și de nuntă. „Nunțile... Erau mai faine, în costume populare, cu ceterași, cu steaguri, cu carul de zester, cu perini, cu multe. De când ne-am luat noi acum, e mult”, ne descriu cele trei doamne. Obiceiul era ca sâmbăta seara să fie jocul. „Duminica, feciorii se adunau și plecau să ia nașul. Mergem cu alai mare apoi la mire și după aia la mireasă. De acolo până la biserică, numai cu strigături”, mai povestesc. Nu mai știu strigăturile, dar iute încropesc câteva: „Tu, mireasă, fată, flori/ Ia-ți gândul de la feciori/ Și ți-l pune la bărbat/ Că cu el te-ai cununat!”. Poveștile lor sunt continuate și de cele ale bărbăților din Ilimbav. Ei își amintesc despre tradiția catrinței la fată. „Copilele până la 16 ani erau în partea stângă a bisericii. Purtau foite pe cap. După 16 ani, își schimbau locul în biserică și se mutau în dreapta”, spun cei doi dintre Ioanii Ilimbavului. Tot ei ne destăinuie și despre chematul feciorilor la fete acasă. Când împlineau 18 ani, fetele puteau primi cecele de juni acasă și puteau hotărî când să joace 12 ori 24 de dansuri într-o seară.

***

Amintirile ar mai merita depănate. Dar manifestarea în cinstea lui Tiberiu Alexandru trebuie să continue. Pe scenă, au urcat elevii ai Liceului de Artă din Sibiu și Nelu Hordobeț, care a închinat în cinstea maestrului o doină. Mulți s-au încins apoi și la joc. Au dansat, au cântat și au fost răsfațați cu bucate pregătite de Primăria și Consiliul Local Marpod, într-un bufet suedez. Cum au plecat acasă? Fericiți. „Să ne dorim tot mai multe astfel de manifestări! Și să îi cinștim cât mai mulți oameni”, conchide una dintre doamne.

În pași de dans prin Europa

Proiectul Școlii Gimnaziale G.D. Teutsch „În pași de dans prin Europa”, a mai parcurs o etapă: 22 de dansatori ai școlii însoțiți de profesorii Floriță Marina, Varga Ioan și Sârbu Ioan au făcut o nouă vizită școlii „1 Mai” din Vladimirovăț, în perioada 11 – 15 aprilie

Forfotă mare în dimineața zilei de vineri 11 aprilie când, părinți și prieteni au venit în fața Casei de Cultură să-i conducă la autocar pe tinerii dansatori, să-i ajute la transportul numeroaselor bagaje și a costumelor populare. Deplasarea s-a făcut pe ruta Agnita – Sibiu – Deva – Lugoj – Timișoara – Stămora Moravița și s-a desfășurat într-o atmosferă de optimism și veselie. Timpul ne-a ajutat, n-a plouat și nici prea cald n-a fost, așa că am putut face câteva opriri la „iarbă verde” în locuri pitorești. Trecerea graniței s-a făcut fără probleme, vameșii, atât cei români, cât și cei sârbi, arătându-se foarte corecți și binevoitori.

În jurul orei 16 am ajuns în Vârșeț, un orașel frumos, aproape de graniță, locuit în parte și de români. Aici am fost așteptați de mai vechiul nostru prieten, profesorul Ioan Berlovan care s-a oferit să ne fie ghid pentru câteva ore. Întâmplător, în parcare din centrul orașului l-am întâlnit pe un alt prieten din Serbia, profesorul

turistice importante ale orașului. Am început cu cea mai veche farmacie din oraș care avea intenția de a fi un mic muzeu, apoi am văzut palatul episcopal sârb care se află într-o clădire impresionantă al cărui istoric ne-a fost prezentat amănunțit de ghida noastră în limba sârbă și tradus de profesorul de istorie din Vladimirovăț. Am vizitat o impresionantă catedrală evanghelică, cea mai mare din oraș; am trecut și pe lângă biserica ortodoxă românească însă era închisă și ne-am mulțumit s-o vedem doar din exterior. Am admirat frumoasa alee din centrul orașului, plină de tarabe cu suveniruri unde ghida ne-a oprit la statuia prototipului podgoreanului și ne-a explicat importanța viței-de-vie și a vinului pentru orașul Vârșeț. Pe urmă ne-am deplasat prin viile orașului până la mănăstirea Mesici, mănăstire sîrbească într-un sat pur românesc. După despărțirea de ghidă a urmat o oră în care fiecare a putut să-și organizeze singur timpul. Eu personal am fost curios să gust vestita mâncare specific sârbească „plescavița”, fapt pentru care am intrat într-un restaurant unde am comandat o porție care s-a dovedit foarte gustoasă și atât de mare încât cu greu am putut-o dovedi. Din Vârșeț ne-am deplasat la Nicolinț

Pe scena

fetele baschet. După amiază, în căminul cultural renovat de curând, a avut loc un spectacol folcloric prezentat de formația noastră de dansuri împreună cu formația de dansuri a școlii „1 Mai”. Dansatorii s-au bucurat de un deosebit succes și au fost răsplățiți cu aplauze de-a lungul întregului spectacol. Seara am fost invitați la o masă comună unde elevii noștri și cei din Vladimirovăț au socializat, au cântat și au dansat împreună. A fost o seară deosebită, plină de elan tineresc și veselie în care elevii noștri și cei din Serbia s-au cunoscut mai bine, au legat prietenii.

Luni, 14 aprilie, înainte de 7.30, ora când încep ei cursurile, am venit la școală. Elevii noștri și-au putut alege o clasă la care să participe la ore alături de colegii lor din Serbia, iar profesorii Floriță Marina și Varga Ioan au predat câte o oră de matematică, respectiv istorie.

De la ora 10, însoțiți de profesorul Căta Traian, am vizitat Belgradul. Primul obiectiv a fost vestita cetate de pe malul Dunării pe care Iancu de Hunedoara a despresurat-o la 1456 din asediul turcilor. Kalemegdan este cea mai veche parte a orașului Belgrad. Secole la rând întreaga populație a orașului trăia între zidurile cetății. Situată pe malul drept al Dunării, la confluența acesteia cu râul Sava, cetatea trasa granița între sârbi și unguri. În interior este un parc de 50 de hectare, un adevărat muzeu în aer liber. În incinta cetății se află și muzeul de arme însă, din păcate, fiind luni, era închis. Cetatea este impresionantă prin mărime, prin fortificațiile cu ziduri groase și înalte, prin amenajarea interioară. Între două rânduri de ziduri este amenajată în aer liber o colecție de tunuri și tancuri din cel de-al doilea război mondial. Acestea i-au atras în mod deosebit pe elevii, s-au urcat pe ele și s-au fotografiat – o amintire deosebită din Belgrad.

unde dansatorii noștri au dat un spectacol în sala de sport a școlii. După spectacol gazdele ne-au oferit o gustare și sucuri. Spre seară ne-am întors la Vârșeț unde am fost invitați la un festival folcloric românesc cu formații din Vârșeț și alte localități din Banatul Sârbesc. Ne-a părut rău că ne-au anunțat prea târziu și nu am putut participa și noi la acest festival. Seara târziu (după ora 22) ne-am întors la Vladimirovăț unde am fost așteptați de gazde.

Ziua de duminică, 13 aprilie, am petrecut-o în Vladimirovăț împreună cu gazdele noastre. Înainte de masă ne-am întâlnit la școală unde, pe terenul de sport, au avut loc întreceri sportive între elevii noștri și cei din localitate; băieții au jucat fotbal iar

In fata cetatii Belgradului

Ștefan Ioan din Nicolinț (sat locuit aproape în întregime de români) care de asemenea a fost bucuros să ne însoțească și să ne arate din frumusețile orașului. După ce am schimbat bani în moneda sârbească (dinar) am plecat să vizităm „Cula din Vârșeț” situată pe o înălțime la marginea orașului. Pe drum am trecut prin viile Vârșetului, acest oraș fiind renumit și pentru viile și vinul său. De pe înălțimea cetății se deschidea o priveliște magnifică a întregului oraș. Profesorul Berlovan ne-a arătat de sus cele mai reprezentative clădiri ale orașului, explicându-le copiilor importanța, utilitatea și faima lor. La întoarcere am vizitat o bisericuță aflată în apropiere, de unde se deschidea din nou o priveliște deosebită asupra orașului. Ne-am despărțit de ghizii noștri, oameni de suflet și simțire românească, continuându-ne drumul spre țelul călătoriei noastre – Școala „1 Mai” din Vladimirovăț (Petrovasăla) – unde am ajuns spre seară. Aici am fost întâmpinați de profesorii și elevii școlii, în frunte cu inimosul director, mai vechiul nostru prieten, Petru Glanda. După ce am fost repartizați la familii, ne-am însoțit gazdele, urmând un somn binemeritat.

Sâmbătă, 12 aprilie, am avut un program destul de încărcat. Am vizitat orașul Vârșeț, de data aceasta cu ghid calificat pus la dispoziție de gazdele noastre. Acesta ne-a dus la unele dintre obiectivele

In fata palatului episcopal din Varsset

De aici am străbătut pe jos bulevardul central al orașului până la catedrala Sfântul Sava – simbol al ortodoxiei sârbe. Pe traseu ne-am oprit pentru masa de prânz la un Mc Donald și după aceea la o altă biserică destul de importantă. Catedrala Sfântul Sava este impresionantă prin mărime semănând cu Hagia Sofia din Constantinopol. Interiorul însă nu este terminat. Ne-am întors la autocar destul de oboseți de distanța mare parcursă pe jos. Copiii au uitat însă de oboseală când, în apropiere de parcare, am întâlnit un parc de distracții de unde cu greu i-am putut scoate. În drum spre casă ne-am oprit la Pancevo, o localitate în apropiere de Belgradul, unde am putut face cumpărături, într-un foarte mare și bine organizat complex comercial.

și o parte a orașului. În continuarea călătoriei am trecut pe lângă Passarowitz, localitate unde s-a încheiat pacea din 1718 dintre turci și austrieci, prin care Imperiul Otoman pierde Banatul Timișoarei, Serbia de Nord cu Belgradul, nordul Bosniei și Oltenia în favoarea Imperiului Habsburgic.

În scurt timp am ajuns din nou la Dunăre, la intrarea ei în Defileul Porților de Fier. De aici începe parcul național Djerdap, înființat în 1983, cu o suprafață de 64.000 ha, unul dintre cele mai importante din Europa care merge paralel cu Dunărea pe o fâșie între 2 și 8 km. Ore în șir am mers pe o șosea destul de pușin circulată, pe malul Dunării, desfășându-ne privirile cu niște peisaje încântătoare. Am mai întâlnit un fort de apărare

De la bisericuta din dealul Varsetului se vede tot orasul

Am ajuns la gazde seara târziu. Marți, 15 aprilie. Dimineața, în fața școlii ne-am luat rămas bun de la gazdele noastre. Copiii nu se mai puteau despărți de prietenii din Serbia. Lacrimi și speranțe de revedere, promisiuni că o să țină legătura prin telefon sau internet au făcut ca despărțirea să se prelungească destul de mult. Am ales pentru drumul de întoarcere un traseu mai lung dar mult mai pitoresc și interesant. Prima oprire am făcut-o la Smederevo, impresionantă cetate pe malul Dunării. Smederevo/ rom. Semendria –fortăreața construită de prințul sârb Duran Brancovici în secolul al XV-lea, a fost reședința lui Brancovici și capitala Serbiei între 1430 – 1439 când a fost cucerită de otomani, eliberată pentru scurt timp de Iancu de Hunedoara și iarăși ocupată de turci. Fortăreața este înconjurată de un zid crenelat, întărit cu mai multe turnuri de apărare cu o suprafață interioară în formă de triunghi de 11 ha, la confluența dintre Dunăre și râul Jezava. Suprafața foarte mare dintre zidurile cetății arată că, în caz de primejdie, putea adăposti un întreg oraș. Am urcat pe metereze și în turnuri de apărare de unde am putut admira Dunărea

la Golubăț, cu ziduri înalte și 9 turnuri cu o înălțime de 25 de metri, demne de admirat, dar în paragină, deloc restaurat. Golubăț – vizavi de Moldova Nouă - este o cetate din secolul al XIV-lea. Datorită barajului de la Porțile de Fier apa Dunării ajunge până la ziduri. La început a fost o cetate militară maghiară, apoi este controlată de sârbi până la bătălia de la Kosovo când trece sub stăpânire turcească. În secolul al XIX-lea revine din nou Serbiei. Pe malul românesc al Dunării se vede vestita statuie a lui Decebal sculptată în munte.

Înainte de a trece granița și Dunărea pe la Hidrocentrala Porțile de Fier I am oprit într-un mic orașel – Kladovo – pentru ultimele cumpărături. Granița am trecut-o fără probleme însă am avut probleme pe drum, deoarece șoseaua Tg. Jiu – Petroșani era închisă datorită unor lucrări de modernizare; am fost nevoiți să venim pe la Râmnicu Vâlcea, pe Valea Oltului, Sibiu și... în sfârșit... ACASĂ! A fost o călătorie și o experiență de neuitat pentru toți participanții, fiecare ajungând acasă cu amintiri de neșters.

Sibiul și electrificarea României (II)

(reproducere selectivă)

Foto 408. SETA a finalizat electrificarea localității Agnita. Foto: iluminat nocturn al Bisericii Evanghelice (~1932)

«Inaugurarea centralei Sadu I, a fost prilejul prin care Carl Wolff afirma: „Deja auzim că Brașov și alte orașe din țară au intenția de a construi uzine electrice. Fiind convinși că și alții vor primi sfaturi bune așa cum am primit noi de la Oskar von Miller vrem să sperăm că activitatea meșteșugărească din alte localități va primi un nou avânt”. Succesul electrificării Sibiului a fost apreciat de Carl Wolff drept un „îmbold pentru construirea unor centrale similare în Sebeș (Mühlbach), Reghin (Sächsisch-Regen), Sighișoara (Schässburg) și Bistrița (Bistritz).»

Orașul Sighișoara a fost electrificat în anul 1903 (...) la doi ani după Sighișoara, a venit rândul orașului Sebeș. Au urmat Reghin (1911) și Bistrița (1913) electrificate tot de către Oskar von Miller. Într-atât activitatea lui a depășit hotarele Sibiului, încât se poate spune că Oskar von Miller a devenit co-autorul planului de electrificare a întregii Transilvanii. În povestirea lui Sigmund Dachler aflăm cum s-au petrecut faptele: „Biroul de proiectare al Uzinei Electrice din Sibiu a elaborat, în colaborare cu biroul ingineresc Oskar von Miller din Munchen, un proiect pentru o electrificare zonală. Pentru început, trebuia electrificată Transilvania, proiectul numindu-se „Uzina Carpați”. Acest proiect al electrificării Transilvaniei a fost prezentat de către conducătorul firmei Oskar von

Miller împreună cu mine unui „sindicat de studiu” în martie 1922. Acesta a fost primul studiu amplu al unei electrificări regionale în România. Lucrarea s-a numit „Karpaten-Werke (Transcarpatina)” și avea subtitlul „proiectul unei alimentări transilvănene a țării cu electricitate” (...)

Pentru realizarea proiectului au fost propuse trei etape: „la edificarea I și II vor fi racordate comunele Brașov, Sibiu, Târgu Mureș, Sighișoara, Mediaș, Bistrița, Reghinul Săsesc, Făgăraș, Cohalm, Agnita, etc. La edificarea III se vor mai alătura comunele Dej, Cluj, Turda, Aiud, Blaj, Alba Iulia, Sebeșul Săsesc. (...)

Proiectul Uzinele Carpați (Transcarpatina) a murit încă din fașă. Plin de amărăciune, Sigmund Dachler conchidea: „Planul a eșuat întrucât nu în toate părțile din Transilvania a fost înțelegere pentru realizarea unui proiect atât de mare”. Dacă în 23 aprilie 1924 a fost lansată public „invitarea la fondarea Societății Electrice Transilvănene pe Acțiuni”, în ziua de 18 iunie 1924, în sala primăriei din Sibiu, s-a desfășurat ședința de constituire a SETA, denumirea în limba germană fiind Siebenbürgische Elektrizitäts-Aktiengesellschaft. În anul 1929 când SETA și-a început activitatea efectiv, funcționau în sudul Transilvaniei câteva societăți publice ce furnizau energie electrică pe plan local:

1892 Zlatna, 1899 Alba Iulia, 1900 – Orăștie, 1903 – Sighișoara și Deva, 1905 – Sebeș Alba, 1906 – Făgăraș, 1906 – Homorod, 1907 – Ocna Mureș, 1907 – Cristian (Sibiu), 1908 – Roșia Montană – Abrud, 1908 – Avrig, 1909 – Aiud, 1910 – Biertan, 1913- Rupea, 1920 – Târnăveni; 1927 – Agnita: uzina electrică, director Hans Orendi. A fost electrificată prin alimentarea dintr-o mică centrală termoelectrică, prevăzută cu un grup Diesel-electric și un generator de curent alternativ (56 kW) 1926 – Blaj, 1928-Mediaș, Dumbrăveni, Cristur, 1929 – Saschiz.

REȚELELE SE EXTIND

Chiar în anul constituirii SETA (1924), la Mediaș fusese construită o mică „centrală cu aburi ... activată prin gaz metan. În anul 1928, sub conducerea directorului M. Schmidt, din această „uzină de gaz orășenească” începuse electrificarea orașului, prin intermediul unei rețele de distribuție de joasă tensiune. (...) Simultan a fost construită o linie de la uzina de gaz orășenească la stația de transformare Proștea Mare. Finalizată în 1931, stația Proștea Mare a permis racordarea Mediașului la rețelele SETA prin linia de 60 kV care ajungea la Sibiu, în stația de transformare din Drumul Ocnei, construită tot atunci. Aceasta a fost alimentarea de bază pentru orașul Mediaș până la apariția primei stații 110/20kV. Rețeaua de joasă tensiune a Mediașului măsura 18 km în 1934, iar în 1938 ajunsese la 25 km, alimentând aproape 2000 de abonați. Este interesant de semnalat că în anul 1958 încă mai existau lămpi cu gaz metan pentru iluminatul public.

În același an (1929) în care începuse electrificarea mediașului, SETA a construit linia de la Sibiu la Săliște. (...) aceasta a permis electrificarea, în anul 1930, nu numai a Săliștei (...) ci și a localităților Cristian, Orlat, Poiana Sibiului, alimentate din sursele Uzinei Electrice din Sibiu. În anul 1930 linia Sibiu – Săliște a fost prelungită până la Sebeșul Săsesc, permițând electrificarea localităților Apoldul de Sus, Dobârca și Miercurea Sibiului. (...)

În același an, 1930, SETA a construit linia de 15 kV Proștea mare – Moșna – Agnita, cu o derivație spre Richiș, finalizând electrificarea localităților sus-amintite, în anul următor. SETA a cumpărat Uzina Electrică Agnita, a cărei mică centrală Diesel electrică a fost scoasă din funcțiune, la sfârșitul aceluiași an. În anul 1938 a fost montat în Agnita un transformator (2000 kVA) pentru reglajul automat al tensiunii de 15 kV.

Tot în anul 1930 a fost realizată linia de 15 kV dintre Mediaș și Dumbrăveni, care a permis alimentarea acelei localități, iar mica centrală locală a fost scoasă din funcțiune. În anul următor linia a fost prelungită până la Sighișoara, iar acea parte din rețeaua de joasă tensiune a orașului, care funcționa în curent continuu, a fost înlocuită.

Tot în anul 1931, urmare prelungirii liniei de 15 kV de la Agnita până la Rupea – Homorod și a realizării derivației Cincu – Voila au fost electrificate aceste localități, la care s-a adăugat Cincșor. Rețeaua de curent continuu din Rupea a fost reconstruită pentru curent alternativ trifazic, în anul 1941. (...)

Copșa Mică a fost electrificată în 1932, urmare racordării la stația Proștea Mare, printr-o linie de 5,8 km, 15 kV.

Ruja: a fost electrificată în anul

1933, prin intermediul unei derivații din linia de 15 kV Agnita.

Făgăraș: în anul 1934 termocentrala locală, cu generatoare de curent continuu, nu mai făcea față nevoilor crescânde de energiei electrice. La 27 mai 1935 s-a hotărât fuzionarea cu SETA care, într-o primă urgență a instalat un mic agregat Diesel. În 1936 SETA a construit linia Voila – Făgăraș (15 kV, 12 km), amplasând două transformatoare la centrala termoelectrică (...)

Cristuru Secuiesc, Saschiz: în anul 1935 linia de 15 kV de la Sighișoara, a fost prelungită până la Cristuru Secuiesc, cu o derivație spre Saschiz. SETA a dobândit Uzina Electrică din Cristur, iar pe cea din Saschiz a preluat-o în exploatare în 1941. (...)

Rupea: în anul 1940 SETA a construit linia de 15 kV Cincu – Rupea. Rețeaua localității a fost modificată pentru a fi alimentată în curent alternativ. În comuna Cincu, pe această linie, a fost montat un întrerupător cu dispozitiv mecanic cu greutate pentru reanclanșarea automată (nu și rapidă) care, în cazul unui scurtcircuit, întrerupea alimentarea, reconectând linia după un minut. Dacă defectul era permanent, declanșa din nou și rămânea în această stare. Dispozitivul putea executa zece declanșări și anclanșări și a fost înlocuit doar după apariția reanclanșatoarelor automate rapide.

Biertan: în anul 1940 SETA a reconstruit rețeaua localității.

(va urma)

*Reproducere selectivă din lucrarea: Marcel Stancu „Sibiul și electrificarea României. Cronică ilustrată 1891-2013”, Editura Honterus Sibiu, 2013
Selecția: Marius Halmaghi*

110 ani de la nașterea academicianului Remus Răduleț

Remus Răduleț a fost un inginer român, membru titular al Academiei Române din 1955. S-a născut în 3 mai 1904 în Brădeni

A studiat la Institutul Politehnic Timișoara inginerie electromecanică și apoi în străinătate studii doctorale la Politehnica Federală din Zürich (astăzi denumită ETHZ) unde l-a cunoscut pe Einstein.

Ca profesor de teoria electromagnetismului în Institutul Politehnic București a promovat electrodinamica relativistă în cursul Bazele electrotehnicii, propunând axiomatizarea acestei științe și teoria mărimilor fizice primitive. Este inițiatorul imensei enciclopedii tehnice intitulată „Lexiconul Tehnic Român”, presedinte al Comisiei Electrotehnice Internaționale (CEI), creatorul școlii românești de Bazele Electrotehnicii.

În 1947 apare sub coordonarea sa traducerea în limba română a „Manualului Inginerului - Hütte”

A fost prieten cu Ilie Murgulescu, colaborând cu acesta în chestiuni aflate la intersecția dintre electrotehnică și chimie.

În anul 1964 a fost decorat cu Ordinul Muncii cl. I

A decedat în 6 februarie 1984.

„Lumina lui Hristos luminează tuturor.” (Liturghia Darurilor)
„Apare cu binecuvântarea ÎPS Părinte Mitropolit dr. Laurențiu Sreza

PELERIN PE URMELE MÂNTUITORULUI ÎN ȚARA SFÂNTĂ

Să vizitezi Locurile Sfinte, să calci pe urmele Domnului Iisus Hristos, cred că e visul de-o viață al fiecărui creștin. Prin Țara Sfântă sau Locurile Sfinte se înțelege patria pământească a lui Hristos, unde Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat, „a pătimit și a înviat pentru noi oamenii și a noastră mântuire”. Vizita la Locurile Sfinte duce la întâlnirea personală cu Iisus Hristos. Sigur fiecare avem o imagine, un film în mintea noastră despre felul cum ne-am construit noi înșine aceste locuri sfinte și evenimentele din viața Mântuitorului. Însă după ce am călcat și am văzut cu ochii mei aceste locuri, am înțeles că trebuie luată în considerare istoria de 2000 de ani a Țării Sfinte, evoluția ei istorică, dezvoltarea ei. Mulțumesc Domnezeului cel Unul în ființă și întreit în Persoane, Preacuratei Maicii Sale și tuturor sfinților că am fost învrednicit ca împreună cu soția să gustăm tainic o arvună a Crucii și Învierii lui Hristos chiar pe locurile unde s-au petrecut evenimentele. Îi sunt recunoșcător și unui bun și nedespărțit prieten, părintele Pascu Niculiță, pentru că ne-a oferit posibilitatea și ne-a ușurat luarea deciziei de a merge în Țara Sfântă, alipindu-ne de un grup de pelerini de la Alba-Iulia. Călătoria noastră a început la Alba-Iulia, cu autocarul spre Aeroportul Otopeni. A urmat trecerea prin „furcile caudine”, prin exigența și intransigența angajaților companiei de transport israeliene El Al. Până la urmă este justificată exigența lor, deoarece mergi într-o țară care are conflicte armate și a suferit atâtea atentate. În fond este vorba de siguranța vieții pasagerilor. Și după aproximativ 2 ore și jumătate de zbor iată-ne aterizând pe aeroportul Ben Gurion (întemeietorul statului Israel) din Tel Aviv. Era deja ora 14. În aeroport am făcut cunoștință cu ghidul nostru, cea care ne va fi însoțitoare pe tot timpul șederii noastre în Țara

Sfântă, doamna Cohen Miriam (în traducere liberă Preotul Maria), o evreică ai cărei părinți au emigrat cu ani în urmă în Israel. La ieșire din aeroport am respirat pentru prima dată aerul Țării Sfinte (încă parecă nu-mi venea să cred că am pășit pe pământul acestei țări), un aer cald de luna lui februarie de la noi și cu un vânt la fel de cald. Ne-am instalat în autocarul confortabil cu aer condiționat și după ce ghida s-a prezentat am primit șepci de aceeași culoare (alb cu roșu) inscripționate cu numele firmei de turism din Israel care ne va purta de grijă pe tot parcursul pelerinajului (aceste șepci se vor dovedi de mare folos în a ne recunoaște grupul în aglomerația din Cetatea Sfântă și de pe Muntele Eleonului). Apoi a început periplul nostru pe urmele Mântuitorului. Ochii îmi fug pe amândouă părțile ale autobuzului. Nu-mi vine să cred: lanuri de grâu secerate, doar brazde de paie, lanuri de porumb cu spic și cu rod – și să nu uităm că suntem în 7 mai, iar la noi abia acum răsare porumbul. Călătorim spre Galileea (provincia de nord a Țării Sfinte), de-a lungul Mării Mediterane, pe o autostradă excelentă, iar din când în când drumul nostru pe partea stângă se apropie de țărmul mării. Ne sunt prezentate localitățile pe lângă care trecem, iar treptat ne apropiem de portul Haifa, primul obiectiv al călătoriei noastre. Un oraș deosebit, curat, îngrijit, cu flori multe. Oprim într-o parcare și ni se spune că suntem pe Muntele Carmel (cred că toți cititorii își amintesc de Sfântul Ilie). Aici am vizitat mănăstirea carmelită Stela Maris și ne-am închinat în grotă unde a sălășluit Sfântul Prooroc Ilie. Am urcat și mai sus și am avut ocazia unei vederi panoramice a orașului Haifa, care arată ca o potcoavă în jurul golfului. Am aflat că este cel mai industrializat oraș al țării (o dantelărie de blocuri și furnale). Apoi un sfert de oră privirea ne-a fost delectată cu o

minunăție a mâinilor omului – grădinile centrului mondial al religiei Bahai. Pe o pantă chiar abruptă se află terase cu iarbă tunsă impecabil, multe flori de un colorit deosebit, pomi ornamentali și ei înfloriți. De jos pleacă 9 terase, urmează templul lor, iar până în vârful pantei mai sunt alte 9 terase numai în marmură. La ora 18 am ajuns la Tiberias, un oraș pe malul Mării Galileii sau Tiberiadei sau Lacul Ghenizaret. Hotelul Dona Gracia ne va găzdui două nopți.

Joi, 8 mai, ora 8: plouă, a plouat toată noaptea, plouă și acum și va ploua toată ziua (o ploaie caldă de vară). Localnicii sunt bucueroși: ploaia este o mană cerească pentru agricultură. Ghida noastră nu-și poate ascunde această bucurie venită de sus, din cer. Am plecat apoi spre Tabor. Îl vedeam de departe, însă de data aceasta era tot învăluit în ceață, nu numai pe vârf ca la Schimbarea la Față. De la poalele lui am urcat cu microbuzele până sus la mănăstirea ortodoxă din vârful muntelui. Am făcut cunoștință cu baia de mulțime a pelerinilor (pentru prima dată șepcile ne-au fost de mare folos în a ne recunoaște grupul). Un alt grup de pelerini români din București l-au descoperit pe cântărețul de muzică populară, domnul Nicolae Furdui Iancu. Ni l-au răpit pentru a se poza cu el. Menționez că în fiecare biserică am cântat „Hristos a înviat!”, fiind în perioada postpaschală. Aici conducătorul grupului, părintele Niculiță Pascu, a citit pericopa evanghelică a Schimbării la Față. Aici am întâlnit și două măicuțe române. Am luat mir de nard (se spune că aici e de cea mai bună calitate). Am continuat călătoria noastră spre Nazaret, pe valea Armagedon sau Israel. O vale deschisă cu un pământ roditor și culturi deosebite.

Am trecut pe lângă satul Nain, unde Mântuitorul l-a înviat pe acel tânăr. Înainte de a intra în Nazaret, șoseaua noastră trece pe sub coama muntelui, unde L-au dus pe Iisus din sinagogă ca să-L arunce jos (Evanghelia după Luca 4, 18-19). Nazaret înseamnă floare sau vlăstar. Te aștepti să te întâmpine o cetate veche, cu case vechi, însă peste tot în Țara Sfântă impactul e același. Nazaretul e un oraș frumos, cu vile, blocuri cochete, străzi înguste sau largi, oameni veseli, copii zglobii. Trebuie mereu să ne aducem aminte că peste aceste locuri au trecut 2000 de ani de istorie, de evoluție, de dezvoltare, însă tot la fel de adevărat este că Țara Sfântă este un mare șantier arheologic. Aproape orice eveniment din viața Mântuitorului consemnat în Sfintele Evanghelii se regăsește în siturile arheologice descoperite și păstrate cu mare grijă. Am vizitat Biserica Bunevestiri, care aparține catolicilor. A fost construită chiar pe locul unde era casa Sfintei Fecioare Maria. Taina Bunevestiri este venerată într-o peșteră tăiată în stâncă, unde stă scris: „aici Cuvântul S-a făcut trup”. Am urcat apoi pe străduțe înguste, pentru a vizita biserica ortodoxă a Sfântului Gavriil și fântâna Mariei, unde veneau Fecioara Maria și pruncul Iisus să ia apă. Am părăsit Nazaretul aglomerat, iar la 9 km se află frumosul orașel Cana. Am vizitat biserica parohială care a fost construită pe locul unde a fost casa mirelui din Evanghelia – Simeon Cananitul. În biserică ne-au întâmpinat două dintre vasele „care luau câte două sau trei vedre” (Evanghelia după Ioan 2, 1-11). Domnul Nicolae Furdui Iancu ne-a încântat cu colindul „La nunta ce s-a-ntâmpat în Cana Galileii”. Ne-am îndreptat

spre Magdala (satul Mariei Magdalena). La un restaurant nu departe de malul Mării Tiberiadei ni s-a oferit „peștele Sfântului Petru”, prăjit de data aceasta pe grătar. De Marea Tiberiadei se leagă multe din evenimentele petrecute de Domnul Iisus Hristos și consemnate de Sfintele Evanghelii. Șoseaua ne-a purtat în jurul Lacului Ghenizaret și cu Magdala a început plaiul renumit al Ghenizaretului. Am urcat pe un munte (de origine vulcanică), înalt de 346 m. Biserica Fericirilor se înalță pe o colină la poalele căreia a stat Domnul Hristos când a rostit celebra Sa cuvântare „Predica de pe munte” (Sfânta Evanghelia după Matei 5-7). Am coborât la Tagba în Biserica înmulțirii pâinilor și peștilor. La 3 km de Tagba de-a lungul țărmului mării am ajuns la Capernaum, localitate atât de des amintită în paginile Sfintelor Evanghelii. Am vizitat situl arheologic și chiar sinagoga și casa Sfântului Petru. Astăzi Capernaumul ne predică prin ruinele sale. La întoarcere spre Tiberias am vizitat Biserica Ortodoxă a celor 12 Apostoli. „Și evreul dacă nu e comerciant, nu e evreu”: înainte de a ne întoarce la hotel am vizitat fabrica de diamante Caprice, unde ni s-a prezentat un film documentar și apoi într-o expoziție cu vânzare am fost îndemnați nu numai să admirăm mult râvnitele diamante și chiar să le cumpărăm. Spre surprinderea noastră, parcă eram într-un magazin din România: aproape toate frumoasele fete de după teighelele de sticlă vorbeau românește – erau evreice plecate din România.

(continuare în numărul următor)

Pr. Ioan Jurca
(Agnita II)

MERGHINDEAL

În 11 mai, a patra săptămână după Paști, clopotele bisericii Buna Vestire din Merghindeal au bătut din nou la ora 3 după-amiază, chemând enoriașii la oficierea slujbei de Sfântă Taină a Maslului de obște. Creștinii au răspuns chemării îndreptându-și pașii spre biserica din deal pentru a se ruga pentru sănătatea lor și a celor dragi. Pentru săvârșirea Sfintei Taine a Maslului, preotului Cristian Nicolae Sasu i-au stat alături preoții Nicolae Mărginean de parohia Agnita III, Nicolae Godan de la parohia din Dealu Frumos, Marius Rebegele de la parohia din Ruja, Axente Cosmin Coșorean de la parohia din

Coveș și Florin Țanț de la parohia din Brădeni. Preoții s-au rugat pentru sfințirea untdelemnului și au acoperit cu patrafire capetele enoriașilor citind cele șapte rugăciuni pentru sănătatea trupeză și pentru iertarea păcatelor.

După săvârșirea rugăciunilor, preotul Nicolae Godan a rostit cuvântul de învățătură și i-a binecuvântat pe cei prezenți la Sfânta Rugăciune. Păstorul enoriașilor din Merghindeal, preotul Cristian Nicolae Sasu i-a mulțumit preotului Nicolae Godan pentru cuvântul de învățătură și preoților care au venit în parohia sa pentru acest eveniment important din viața credincioșilor creștini. A mulțumit comitetului bisericesc pentru implicarea lor la organizarea acestui eveniment. Totodată i-a informat pe cei prezenți că, începând cu acest an Maslul de obște va fi oficiat în duminica a IV-a după Paști, Duminica Slăbănogului, considerând că e cea mai potrivită zi spre a se ruga pentru sănătatea trupeză și sufltească a celor credincioși.

Cei prezenți au trecut apoi prin fața Sfântului Altar, primind ungera cu Sfântul Mir.

O agapă creștină la care au participat preoții și membrii comitetului bisericesc a încheiat acest important eveniment din viața creștinilor din parohia Merghindeal.

I.B.

COMEMORAREA PERSONALITĂȚII MUZICOLOGULUI TIBERIU ALEXANDRU LA ILIMBAV

Data de 14 mai 2014 a fost pentru locuitorii din Ilimbav, și nu numai, o zi de mare bucurie. Prilejul l-a constituit ceremonia de dezvelire a unei plăci memoriale dedicată reputatului muzicolog Tiberiu Alexandru, fiu al acestei localități. Marcarea centenarului vrednicului om de cultură reprezintă o inițiativă a Primăriei și a Consiliului Local Marpod, ca semn al recunoașterii și valorificării personalităților locale sibiene. Evenimentul a fost deschis prin dezvelirea monumentului de către autorități, urmând apoi săvârșirea slujbei de sfințire a plăcii comemorative de către cei trei preoți slujitori din comuna Marpod.

Viața și activitatea personalității celebrate la o sută de ani de la naștere a fost măiestrit zugrăvită în cuvinte de către prof. univ. Ilie Moise și Anca Vasilescu (Biblioteca Astra), iar artista Lia Bologna a împărtășit experiența cunoașterii acestui om de folclor. Manifestarea s-a bucurat de colaborarea Bibliotecii Județene ASTRA Sibiu, Direcției Județene Sibiu a Arhivelor Naționale Sibiu, a căror contribuție a împlinit centenarul prin prezentări dedicate lui Tiberiu Alexandru, expoziții de carte și discuri. Un recital folcloric a încununat momentul festiv prin prezența vocală a unor elevi ai Școlii Populare de arte și meserii „Ilie Micu” și a unui alt artist, Nelu Hordobet, fiu al Ilimbavului, care a fost primit cu emoție, aplauze, dor răscolit de joc și voie bună de limbășenii în straie populare.

TIBERIU IOAN ALEXANDRU s-a născut în localitatea Ilimbav (drumul

ce duce spre Agnita), județul Sibiu, în 14 mai 1914, din părinții Andrei și Persida Alexandru. Tatăl său a fost învățător la școala din Ilimbav, iar mama sa a fost de loc din Caransebeș. Clasele primare și gimnaziale le-a făcut în Caransebeș, locuind în casa bunicii materni. Orientarea spre muzică s-a datorat preotului Petru Bancea (n. 1894 la Curtea – Timiș, d. 1978 – Caransebeș), dirijorul și conducătorul Corului Reuniunii/Societății Române de Cântări din Caransebeș. Tiberiu Ioan a fost singurul copil care a cântat în acel cor. Studiile muzicale le-a desăvârșit absolvind Conservatorul Regal de Muzică și Artă Dramatică din București (1931 – 1936). La Conservator a studiat cu profesori renumiți printre care și Constantin Brăiloiu (Istoria muzicii – Folclor). Începând din anul 1935 a lucrat la Arhiva de folclor a Societății compozitorilor români alături de Constantin Brăiloiu, reorganizată în anul 1949 cu numele de Institutul de folclor. De la 1 mai 1936 a fost dirijor al Corului Societății Române de Cântări și Muzică din Caransebeș, până în anul 1939. Cu ocazia aniversării centenare a Corului (1867 – 1967), Tiberiu Ioan Alexandru a spus: Ca vechi corist și într-o vreme dirijor (al corului) încerc o vie emoție la această aniversare jubiliară, prilej de îndreptățită bucurie pentru noi toți.

De asemenea a desfășurat și o bogată activitate pedagogică: profesor de muzică la Liceul C.D. Loga din Timișoara (1938 – 1939), profesor suplinitor (1943 – 1948), șef de lucrări, lector, conferențiar și profesor

la catedra de folclor a Conservatorului din București.

A susținut comunicări științifice la congrese internaționale organizate în țară (Sinaia – 1959) sau peste hotare: Algeria, China, Egipt, Elveția, Grecia, Iugoslavia, Jamaica, Sudan, Suedia, Turcia, Ungaria.

A participat la sau a consiliat emisiuni de folclor la radio și televiziune, din care amintim: Din pâlنيا gramofonului, Antologia muzicii populare românești, precum și serialele TV: Vitrina discului, Totul cântă – instrumente populare românești, emisiunea concurs: Floarea din grădină (în calitate de consilier).

A publicat articole, cronici, prezentări de discuri, recenzii, studii, etc. în revistele: Albina, Cântarea României, Contemporanul, Cultura poporului, Muzica, Revista de folclor, Revista de etnografie și folclor etc.

Volume de folclor: Muzica populară bănățeană, București, 1942; Instrumentele muzicale ale poporului român, București, 1956 - a marcat momentul de majorat științific a profesorului Tiberiu Ioan Alexandru; Bela Bartok, despre folclorul românesc, București, 1958; Muzica populară românească, București, 1975, în limba engleză (reprezintă o monografie de referință mondială).

Lucrări didactice: Ce trebuie să știe dirijorul de cor, București, 1949, în colaborare cu Zeno Vancea; Dirijorul de cor, București, 1955, în colaborare cu Zeno Vancea, Ion Marian și Ion Vicol.

Ediții critice: Nicolae Lighezan, Folclor muzical bănățean, București,

1959; Ilarion Cocișiu, Cântece populare românești, București, 1960, 1963 și 1966 (în colaborare cu Maria Siminel-Fusteri).

Antologii folclorice sonore: Antologia muzicii populare românești (1960–1962), două volume cu câte trei discuri. Cântece bătrânești – Balade (1963).

Culegerile sale de folclor din Banat (1935–1942) și cele întreprinse în Egipt (1965–1967 și 1970) i-au permis să întocmească studii de sinteză fundamentală în muzicologia contemporană.

Profesorul Tiberiu Ioan Alexandru a fost consultant pentru numeroase filme documentar-artistice, de folclor în țară, la Studiourile din București: Alexandru Sahia și R.T.V., precum și peste hotare – Germania și Anglia. Premii și distincții: premiul Ciprian Porumbescu al Academiei Române (1957); ordinul Meritul Cultural, clasa a III-a (1969); premiul I la Festivalul Național Cântarea României (1981); medalia comemorativă Bela Bartok din Budapesta (1981); ordinul Meritul

Cultural, clasa a V-a (1983); membru de onoare pe viață (Honorary Life Member) al European Seminar în Ethnomusicology (Belfast, 1984).

Lui Tiberiu Ioan Alexandru – mare folclorist și muzicolog – i se potrivesc cuvintele rostite de celebrul filozof antic Aristotel (384 – 322 î.d. Hr.): Pentru a dobândi cultură, sunt absolut necesare trei lucruri: o înclinare înnăscută, studiu și exercițiu continuu. A decedat la București în 20 aprilie 1997, unde este înmormântat.

Prin spiritul sistematic al investigației și prin întreaga sa operă, Tiberiu Alexandru rămâne creatorul organologiei muzicale populare moderne românești. Importanța creației sale și inovația adusă acestei discipline îl recomandă nu doar ca personalitate națională, ci internațională, prin temele sale de studiu care au depășit granița continentului european

Pr. Viorel Pîntea
(Ilimbav)

COLEGIUL DE REDACȚIE

Ortodoxia pe Valea Hârtibaciului

Str. Mihai Viteazu, nr. 20, Agnita, 555100, telefon 0269 510325

Președinte: Pr. Protopop Ioan Jurca

Redactor responsabil: Pr. Axente-Cosmin Coșorean (Coveș)

Colectivul de redacție: Pr. Marius-Ciprian Bogdan (Vecerd),

Pr. Aurel Dolea (Stejerișu), Pr. Ion Popescu (Noiștat),

Pr. Sebastian Toma (Movile), Pr. Ioan-Dumitru Tătoiu (Fofeldea)

Tiparul: Tipo Trib Sibiu, Editura Etape Sibiu

Așteptăm opiniile și sugestiile dumneavoastră la adresa

redacției sau pe email la următoarele adrese:

ortodoxiapevaleahartibaciului@yahoo.com și

ortodoxiapehartibaci@yahoo.com

Folclor cules de Mircea Drăgan-Noiștețeanu

TOATE PLUGURILE
ARĂ

Șade-n lungu' drumului.
Nici nu suie, nici coboară,
Bate boii de-i omoară.
Desfă, mândră, ce-ai făcut,
Să nu-mi bat boii mai mult.
Măcar, bade, să te calce,
Ce-am făcut, n-oi mai desfăce.
Că nu ți-am făcut să mori,
Ț-am făcut ca să te-nsori.
Și nu ți-am făcut să bei,
Ț-am făcut ca să mă iei.
Cine la mine se uită,
Pleacă cu inima ruptă.
Ți-i uita și dumneata
Și ți-i rupe inima.

Drăgan Elisabeta, 65 de ani,
Bărcut, 12 mai 1988

ȘTII, MÂNDRO,
CÂND NE IUBEAM,

Amândoi un măr mâncam.
Știi, mândro, când te-aveam
dragă,
Amândoi mâncam o fragă.
Cărăruie de pe deal,
Ce vii, bade, așa rar?
Cărăruie de pe șes,
Vino, bade, cât mai des.
Aș veni, mândro, veni,
Numa' mama de n-ar fi.
Căci când vreau să vin la tine,
Strigă mama după mine.
Și când plec să vin la voi,
Mama mă strigă-napoi.

Grup de femei din Merghindeal,
10 mai 1987

MÂNDRUȚĂ
CU OCHII VERZI,

Ieși afară de mă vezi.
Ieși afară pân' la poartă,
De vezi doru' cum mă poartă.
Mă poartă din poartă-n poartă
Ca pe-un om bătut de soartă.
Mă poartă din loc în loc
Ca pe-un om făr' de noroc.
Mândruța cu ochii verzi
Niciodată să n-o crezi.
Ea se joară vinerea
Că n-are pe nimenea;
Dar aseară la fântână
Am prins-o cu doi de mână.
Unul îi ținea cofița,
Altu-i săruta gurița.

Grup de femei din Alțâna,
10 mai 1987

EI S-AU NĂSCUT ÎN
IUNIE

Mihuleț Aron	01 iunie	93 de ani	Țichindeal
Dragoman Ana	02 iunie	85 de ani	Nocrich
Borza Simion	03 iunie	82 de ani	Ighișu Vechi
Anghel Cornelia	04 iunie	94 de ani	Nocrich
Herbert Hedwina	05 iunie	87 de ani	Dealul Frumos
Tiut Nicolae	08 iunie	87 de ani	Metiș
Irod Augustin	08 iunie	84 de ani	Ghijasa de Sus
Stoichiță Victoria	09 iunie	92 de ani	Șomartin
Tatu Roman	09 iunie	86 de ani	Alțâna
Armeanu Rafira	09 iunie	81 de ani	Agnita
Oros Eugenia	10 iunie	90 de ani	Ighișu Vechi
Văju Ana	10 iunie	89 de ani	Ighișu Vechi
Cora Ana	10 iunie	82 de ani	Ighișu Vechi
Hordobeț Victor	11 iunie	85 de ani	Ilimbav
Canciu Anton	11 iunie	83 de ani	Șalcău
Sârbu Elena	11 iunie	82 de ani	Bîrghiș
Brezai Augustin	12 iunie	83 de ani	Răvășel
Mohai Ilaria	13 iunie	89 de ani	Ighișu Vechi
Văju Cornelia	18 iunie	86 de ani	Săsăuș
Toda Ana	19 iunie	92 de ani	Pelișor
Robescu Elena	19 iunie	83 de ani	Bîrghiș
Mitru Marioara	19 iunie	85 de ani	Vărd
Șulumberchian Ana	20 iunie	85 de ani	Bîrghiș
Onea Maria	20 iunie	81 de ani	Retiș
Togan Olimpia	21 iunie	84 de ani	Răvășel
Periat Emilia	22 iunie	86 de ani	Alțâna
Miclea Ioan	23 iunie	91 de ani	Ighișu Vechi
Șulumberchian Eugenia	23 iunie	82 de ani	Bîrghiș
Gabor Maria	24 iunie	81 de ani	Daia
Lascu Didina Matilda	25 iunie	84 de ani	Daia
Bucșă Maria	27 iunie	85 de ani	Alțâna
Precup Maria	27 iunie	83 de ani	Fofeldea
Zămacău Livia	27 iunie	83 de ani	Roșia
Pigulin Maria	27 iunie	81 de ani	Alțâna
Opriță Caterina	28 iunie	83 de ani	Săsăuș

Noi le dorim sănătate, bătrânețe liniștită și bucurii din partea urmașilor
Celor ce nu mai sunt le dorim odihnă veșnică de-a dreapta Tatălui.

NR. Rugăm Primăriile să ne trimită tabelele actualizate

CUGETĂRILE LUI GYURI

- Ce paradox! Deși singurătatea nu există cu adevărat, cu toții ne plângem de ea sau, în funcție de stare, o căutăm.
- În singurătate omul se descoperă pe sine și îi descoperă pe ceilalți.
- În singurătate auzi și vezi ceea ce altfel nu poți auzi și vedea.
- În singurătate înveți rugăciunea și meditația care îți arată că ea singurătatea nu există.
- Poți fi singur în mulțime sau toți în singurătate
- În lume nu există singurătatea. Doar separarea care șoptește acest cuvânt.
- Adevărata singurătate e apanajul lui Dumnezeu.

Absolvenților claselor a VIII-a de la Școala Gimnazială "G.D. Teutsch" Agnita,
mult succes la examene și în viață!

Școala de lângă Turnul cu ceas

Andradei Barote, prima care a recitat poezia

Baciu Gh. Victor

Când m-ai primit prima dată,
Eram mică fetiță care râdea drăgălaș,
Bucuroasă că este elevă
La școala de lângă Turnul cu ceas!

S-au scuturat de multe ori merii de
floare
M-am înălțat învățând pas cu pas
Sunt mândră că sunt absolventă
A școlii de lângă Turnul cu ceas !

Mi-ai fost opt ani o gazdă primitoare
Și acum cu un tremur în glas
Îți spun nu adio... ci "la revedere"
Școala mea dragă
De lângă Turnul cu ceas !

Viața în intersecție

Dan Herciu

de curând
m-am mutat într-o intersecție
și trebuie să fiu foarte atent
pentru că
încovoiate de oameni
trec gânduri din toate părțile
noaptea
e un pic mai frumos
o adunare impresionantă de vise
traversează încet intersecția
mergând
cu brațele întinse
spre lună
mai trebuie să învăț doar un singur lucru
vreau să știu cum se poate ajunge
la mine

INTREBĂRI

NICU GANEA

Ce e cuvântul Tău?
E o pâine cât pământul
Din care mici fărâme de miez ne lași pe cale
Și nu vedem sărmanii pe când călcăm Cuvântul
Că îndurăm de foame călcând o pâine moale.
Și ce-i iubirea Ta?
O ploaie cât potopul...
Ai cărei picuri repezi ne caută cu dor
Dar câți sub streșini străambe nu ne ferim de stropul
Răcoritor de suflet, ce cade iubitor...
Ce e puterea Ta?
E-o șoaptă cât un tunet
Reverberând credință, cunoaștere, speranță
Dar câți din noi percepem Cuvântul pentru suflet
Și câți vibrăm prin Tine în marea Rezonanță.

Țăranul român

Ioan Gligor Stopiță

Bătrânii noștri-n sate, sunt arbori desfrunziți,
Pădure fulgerată, trăsniță, arșă, mută
Cu ochii mari-n lacrimi spre ceruri așintite
Când sorb încet și rar din zeama de cucută.

Și-n ochii lor căscați sunt două ceruri
Cu stele depărtate în hăul amuțit
Că frigul din priviri s-a strâns în calde seruri
Și curge printre gene pe-un chip schimonosit.

Ce bravi au fost! Acum doar suferinzi...
Umbre ruinate, într-o durere mută
Nici să-i omori, nu poți, și nici să-i vinzi
Când mâna lor de muncă, slabă e și slută.

Ca niște dinozauri plini de frumusețe
Crucea-n patru muchii au dus-o neîncetat
În satul lor etern cu datini vechi, mărețe
Ca răstigniți să fie cu vârful și îndesat.

Țăranu-a fost creștinul, soldatul, talpa țării...
Ce cataclism îl face grabnic să dispară
Din satul lui clădit c-o muncă milenară
Ca niște bărci cu grâne în valurile mării?

Fie sufletul țăranului român, binecuvântat
Și să urce neîncetat, pe scări de curcubeu
Ca un duh desprins de trup și neîncarnat
În lanul de grâu de pe umerii lui Dumnezeu.

Olimpiada greacă - Roșia 2014

În perioada 23 - 25 mai 2014 a avut loc la structura școlară Waldorf, din cadrul Școlii Gimnaziale Roșia, a IX-a ediție a Olimpiadei grecești, eveniment specific învățământului alternativ Waldorf. Evenimentul, care se desfășoară anual, are caracter cultural și sportiv și este dedicat elevilor claselor a V-a. Scopul olimpiadei este să reconstituie pentru elevi mediul istoric antic, folosind vestimentația și alimentele specifice Greciei antice. Elevii atleți concurează cu mult curaj în probele sportive olimpice.

Festivitatea de deschidere a cuprins salutul acordat "cetățitorilor" oaspete, intonarea odelor antice grecești, împărțirea elevilor în echipe conduse de câte un arhonte și patronate de câte un zeu și, firește, aprinderea flăcării olimpice.

La îndemnul lui Zeus, elevii au luat parte la probele olimpice de alergare, sărituri, aruncare a greutății și a suliței, la lupte, trasul frânghiei, iar la final, la minimaraton.

Toți participanții au fost premiați în cadrul festivității de final, în amfiteatrul în aer liber al școlii,

cu medaliile artizanale, cununi și diplome.

La eveniment au luat parte 153 de elevi, însoțiți de profesori și părinți, de la școlile Waldorf din Timișoara, București, Cluj-Napoca, Iași, Simeria, Roșia, precum și din Chișinău, Republica Moldova.

Evenimentul a fost organizat de Asociația Waldorf Sibiu și Roșia și de structura școlară Waldorf, din cadrul Școlii Gimnaziale Roșia.

*Coordonator structură școlară
Ion Cumpănăsoiu*

Balul Majoratului distracția dinaintea BAC-ului

Până să treacă prin febra examenului de Bacalaureat care le bate în ușă din ce în ce mai tare, elevii claselor a XII-a de la Colegiul Tehnic „A.T.Laurian” din Agnita au găsit răgaz să se bucure de ultimul eveniment spectaculos din viața de licean.

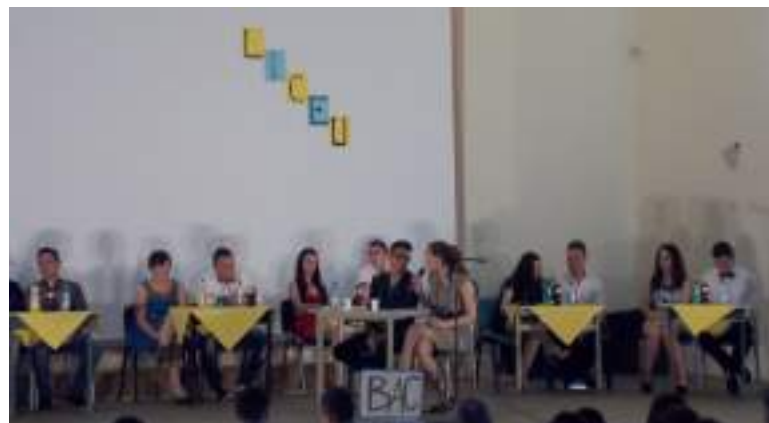
Deși primul gând cu care au urcat pe scenă concurenții din cele 8 perechi participante la Balul Majoratului de anul acesta a fost distracția, aceștia au încercat totodată să-și demonstreze cunoștințele, îndemânarea și talentul sperând ca la final să primească titlul de Miss și Mister Majorat 2014.

Organizatorii evenimentului, clasele a XI-a coordonați de profesorii Sârbu Stelian, Mareș Corina, Zămăcău Cornelia și Muntean Mioara, i-au pus nu o dată pe concurenți în dificultate spre amuzamentul spectatorilor care au umplut sala fostului cinematograful.

După ce participanții au trecut cu brio prin probe de îndemânare și cultură generală, notele juriului format din elevi și profesori i-au desemnat câștigători pe Roman Ștefana și Naicu Ciprian, perechea numărul 7, reprezentantă a clasei XII B. "Suntem foarte bucuroși. Ciprian nici nu a vrut să participe la început dar l-am convins și uite că am câștigat", a declarat Ștefana Roman la sfârșit. Deși a fost un eveniment dedicat claselor a XII-a, Balul Majoratului i-a avut protagoniști și pe alți elevi ai Colegiului Tehnic „A.T.Laurian” din Agnita. Aceștia au pregătit diverse momente de dans și actorie stârnind în dese rânduri ropote de aplauze din partea publicului. Dacă evenimentul a fost deschis cu

un moment emoționat care a îmbinat dansul cu umbrele pus în scenă de doi elevi ai clasei a X-a A, același sentiment a dominat și la sfârșit când toți elevii claselor a XII-a au urcat pe scenă pentru probabil unul dintre ultimele momente în care se află împreună în această scurtă dar memorabilă viață de licean.

B. Albu

COLEGIUL DE REDACȚIE AGNITA

Colectiv de redacție:

Ilarion Bârsan, Mircea Drăgan,
Bogdan Albu, Marius Halmaghi, Cătălin Varga,
Ioan Vulcan-Agnițeanu, Septimiu Nicolae Bălțatu

Str. P-ța. Republicii nr. 19

Str. P-ța Republicii nr. 19,

Tel.: 0736 621 035

www.gazetahartibaciului.ro

e-mail: barsan.avh@gmail.com

orele 8⁰⁰ - 15⁰⁰

Tipar: Tipo Trib Sibiu
EDITURA ETAPE SIBIU
ISSN 2066-8708